

УДК 347.135:004.77

Михайло Парасюк

Національний університет “Львівська політехніка”,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Інституту права, психології та інноваційної освіти
mykhailo.v.parasiuk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8600-5264>

Василь Парасюк

Львівський державний університет внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії права, конституційного та приватного права
Інституту з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції
Parasyk@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8195-7597>

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ДОГОВОРІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

<http://doi.org/10.23939/law2023.37.245>

© Парасюк М., Парасюк В., 2023

У контексті чинного національного законодавства та нормативних актів Європейського Союзу розглянуто теоретичні та практичні засади, які визначають особливості укладання банківських договорів у мережі Інтернет за допомогою сучасних веб-інтерфейсів і подібних механізмів (насамперед, click-wrap та browse-wrap контрактів) у світлі визнання дійсності. За методологічну основу взято загальні та приватні методи наукового пізнання. У процесі дослідження застосовувано загальнонауковий метод діалектичного пізнання, формально-догматичний, порівняльно-правовий метод, лінгвістичний методи, методи дедукції, індукції, аналізу та синтезу. Предметом дослідження є норми цивільного права про договір, норми банківського права про умови певних видів банківських договорів, порядок їх укладання та виконання.

Зазначено, що дії правовласника програми, зокрема банку, з метою подальшого укладання електронного договору на певних умовах із невизначеними контрагентами, доцільно кваліфікувати як публічну оферту. Акцент цієї оферти повинен породжувати права та обов'язки в особи, яка є правовласником цієї програми, незалежно від її поінформованості про факт укладання такого договору. Обґрунтовано необхідність спеціального правового регулювання процедури укладання банківських договорів у мережі Інтернет. Порядок укладання зазначених договорів може бути в інструкції Національного банку України, що визначає вимоги до банківської установи щодо додаткової ідентифікації клієнтів у процедурі укладання банківських договорів у вигляді Інтернет-банку. Використання смарт-контракту вимагає законодавчої бази, яка визначала б правову сутність, поняття та правовий механізм смарт-контракту. В особистий кабінет надхо-

дить оферта на укладення договору, клієнт приймає її за допомогою дій, передбачених у програмному забезпеченні, що можна прирівняти до кваліфікованого електронного підпису.

Ключові слова: правочин, *click-wrap* угода, *browse-wrap* угода, правове регулювання, спосіб укладання договору.

Постановка проблеми. Цифрові мобільні пристрої та програмне забезпечення призвели до фундаментальної зміни економіки. Звичними стали оплата товарів, робіт та послуг через мобільні додатки, отримання чеків на електронну пошту, укладання договорів страхування через сайт страховика, а також здійснення низки інших фінансових операцій в електронній формі, зокрема укладання угод у банківській сфері. Банківська діяльність є одним із найбільш динамічних сегментів економіки, яка розвивається. Своєю чергою, одним із способів розвитку банківського ринку є широке впровадження в діяльність нових банківських технологій. В умовах цифровізації виникають нові неврегульовані правовідносини, пов'язані з укладанням та виконанням банківського договору. Нині правове регулювання укладання угод в мережі Інтернет є однією з обговорюваних у науковій спільноті тем.

Аналіз дослідження проблеми. Питання особливостей укладання договорів у мережі Інтернет досліджували вчені: Т. В. Боднар, В. І. Борисова, В. А. Ватрас, О. В. Дзера, А. О. Дутко, І. В. Жилінкова, О. М. Калітенко, Л. В. Красицька, Н. С. Кузнєцова, М. В. Логвінова, Р. А. Майданик, О. В. Розгон, З. В. Ромовська, О. І. Сафончик, О. А. Явор та інші. Розвиток новітніх інформаційно-комунікаційних технологій зумовлює необхідність дослідження правового регулювання укладання договорів у банківській сфері.

Мета статті – дослідження особливостей укладання банківських договорів у мережі Інтернет.

Виклад основного матеріалу. Банківський договір – це цивільно-правовий договір, який укладається у банківській діяльності та оформляє юридично ті банківські операції та угоди, які становлять предмет діяльності банку. Незважаючи на належність до цивільно-правових угод, завдяки видовим особливостям можна виділити банківські договори як особливу групу цивільно-правових угод, що потребує спеціального нормативного регулювання, яке поєднує у собі норми як публічного, так і приватного права.

Механізм укладання договорів у мережі Інтернет підпорядковується загальним положенням порядку укладання договорів, закріплених у Цивільному кодексі України. Процес укладання договору між відсутніми особами повинен пройти ті самі стадії, як за традиційним договором. Договір вважатиметься укладеним, коли ухвалення пропозиції стане відомо особі, якій пропонують.

Особливість класичних конструкцій (оферта, акцепт) стосовно договорів, що укладаються в мережі Інтернет, у тому, що оферта частіше набуває форми публічної оферти, тобто оферти, зверненої до невизначеного кола осіб. Наприклад, банк на сайті або через мобільний додаток розміщує пропозицію відкрити вклад фізичним особам на певних умовах.

При оферті між відсутніми фізичними і юридичними особами покладається обов'язок на того, хто запропонував залишатися при наявній пропозиції, доки не закінчиться час очікування. Ухвалення публічної оферти (її акцепт) створює договір та породжує обов'язок виконання, при порушенні якого настає відповідальність за загальними правилами Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [1].

У разі розміщення банком публічної оферти, на ньому є обов'язок укласти договір із кожним, хто відгукнувся за дотримання умов, передбачених законодавством. Той, хто запропонує, несе відповідальність за збитки, заподіяні несвоєчасним повідомленням контрагента про відміну пропозиції (оферти), зокрема, якщо вона вже була акцептована.

Мережа Інтернет дозволяє знизити процес повідомлення до кількох хвилин, внаслідок чого правові ризики, пов'язані з несвоєчасним повідомленням контрагента, мінімізовані. Як порівняно самостійний напрям юридичної науки, Інтернет-право узагальнює нові різноманітні підходи до проблем, що дає змогу виділити доволі широке коло завдань цього напрямку: дослідження правових аспектів регулювання інтернету; вивчення актуальних проблем законодавчого масиву в сфері використання цифрових технологій; встановлення специфіки відносин, що виникають під час використання цифрових технологій; аналіз злочинів та інших негативних явищ, пов'язаних із використанням Інтернету, виявлення способів боротьби з ними; вирішення проблеми міжнародно-правової співпраці у цій сфері [2, с. 150]. Зазначене має безпосереднє відношення до укладання банківських договорів в інтернеті.

Акцепт публічної оферти буде мати місце в тому випадку, якщо сторона, яка приймає, прямо заявить про прийняття оферти або здійснить дії з виконання договору або приступить до використання об'єкта оферти, тобто акцептує оферту конклюдентними діями. У такому разі договір укладається у письмовій формі, відповідно до чинного законодавства.

Проект Закону “Про цифровий контент та цифрові послуги” передбачає можливість, відповідно до якої письмова форма правочину вважається дотриманою у разі вчинення особою правочину за допомогою інформаційно-комунікаційних засобів [3]. Законопроект передбачає внесення змін до ст. 177 “Види об'єктів цивільних прав” ЦК України, доповнивши терміном “цифровий контент”.

У контексті розуміння електронного документа технічні заходи дозволяють відтворити на матеріальному носії у постійному вигляді зміст угоди. Наявність підпису вважається, якщо використаний будь-який спосіб, що дозволяє достовірно визначити особу [4, с. 119].

Закон України “Про електронну комерцію”, кваліфікуючи електронну форму договору як письмову, в сукупності з іншими статтями проекту Закону “Про цифровий контент та цифрові послуги”, офіційно надає юридичну силу новим способам укладання договору в Інтернеті, дозволяючи говорити про наступні способи укладання договорів у віртуальному середовищі [5]. Це – укладання договору шляхом: складання одного електронного документа; обміну електронними документами; приєднання до стандартних умов.

З погляду на чинне законодавство України, допускається укладання договору шляхом складання одного документа, зокрема електронного, підписаного сторонами, або обміну листами, телеграмами, електронними документами чи іншими даними.

Для визначення особи, яка підписала документ, може використовуватися стандартний механізм електронного підпису трьох видів: електронний підпис; кваліфікований електронний підпис; удосконалений електронний підпис. Електронний підпис має юридичну силу у випадку, якщо сторони заздалегідь узгодили, та у випадках, передбачених законом.

Проект Закону “Про цифровий контент та цифрові послуги” передбачає можливість під час укладання договору використовувати спосіб, за допомогою якого можна буде достовірно визначити особу, яка висловила свою волю, зокрема на веб-сайті.

Click-wrap, browse-wrap угоди – угоди, які укладаються з використанням електронних пристроїв різного типу: комп'ютерів, мобільних пристроїв за допомогою здійснення конклюдентних дій, передбачених програмним забезпеченням, у click-wrap угодах, або browse-wrap перегляд веб-сайту після прочитання сповіщення про існування правил користування сайтом.

Дані договори є договорами приєднання, до акцепту яких практично прирівнюється дії на веб-сайті чи фактичне використання цифрового сервісу чи програми для електронно-обчислювальної машини. Для того, щоб ці види угод були дійсними, в частині дотримання вимог щодо пропозиції однієї сторони укласти договір, вони повинні задовольняти вимоги до оферти, відповідно до ЦК України.

Browse-wrap-угода означає пасивну згоду з умовами онлайн-контракту. На browse-wrap сайтах споживач може здійснити угоду без необхідності активними діями висловити згоду з умовами договору. На browse-wrap-сайтах дається посилання, де можна побачити умови договору. Перебуваю-

чи на такому сайті або користуючись послугами, користувач автоматично погоджується з умовами browse-wrap угоди і від нього не вимагається додаткової згоди, щодо певних дій на веб-сайті, як це передбачено у click-wrap угодах.

Переважно розв'язання спорів не застосовується, коли умови про це були зазначені в документах, розміщених на browse-wrap-сайті, за винятком випадків, коли буде встановлено, що споживач знав про застереження або має знання у цій галузі. Click-wrap означає активне прийняття споживачем умов онлайн-контракту.

Click-wrap-тип сайтів вимагає від споживача певних дій на веб-сайтах, де вказані умови угоди до того, як вона буде здійснена. При розміщенні застереження про онлайн розв'язання спорів на сайтах click-wrap, які відображають умови контракту на дисплеї, де знаходиться зображення "прийняти умови", відповідні угоди щодо розв'язання спорів зазвичай виконуються примусово, навіть у тих випадках, коли споживач фактично не читав умови контракту.

Щоб дії користувача були розцінені як акцепт, вираз користувачем згоди має бути явним. При конструюванні відповідних угод власник веб-сайту може використовувати методики, що дозволяють розкрити відповідну інформацію для користувача: забезпечення неможливості продовжити роботу без переходу на веб-сторінку, на якій потрібно висловити згоду; встановлення обов'язку користувача підтвердити згоду з договором, здійснюючи дії, визначені на дисплеї; встановлення як обов'язкову вимогу відзначити порожнє поле, поруч із написом "я згоден з умовами угоди"; встановлення як обов'язкової умови для користувача вимоги прокручування [6].

Зазначені юридичні конструкції необхідно брати до уваги та використовувати, оскільки суд при вирішенні питання про наявність дійсної угоди враховуватиме модель вираження акцепту, обраною власником веб-сайту в сукупності з іншими фактичними обставинами справи. Зокрема, за кордоном склалася практика визнання укладеними та дійсними угод click-wrap, за якими споживачі на сайті виконують вимоги програмного забезпечення щодо прийняття угоди. У деяких ситуаціях при визначенні того, чи була угода, суди уважно вивчали питання, чи отримав споживач повідомлення про умови договору, перш, ніж погодитися з ним [7, с. 89].

Використання веб-сайту для укладання договору без повідомлення про умови використання, які були розміщені на домашній сторінці, вважається недостатнім для прийняття умов, якщо стороною договору є споживач.

При укладанні click-wrap угод суб'єкт договору повинен бути повідомлений про договір, що укладається, як приватний прояв відносин сторін. Суб'єкт повинен бути повідомлений про ширше коло питань, зокрема, як відбувається процес укладання угод із використанням даного сайту чи іншого програмного забезпечення.

Н. С. Мелешук зазначає, такий спосіб характерний для Інтернет-магазинів і користується неабиякою популярністю. Інформація, яка розміщується на сайті Інтернет-магазину, є публічною офертою. Договір вважається укладеним із моменту натискання на кнопку, що підтверджує згоду на укладення договору. Конструкція browse-wrap (або web-wrap) застосовується у випадках, коли умови договору доступні для ознайомлення за посиланням на сайті, але користувач не висловлює згоди з його умовами в явній формі [8, с. 25].

В Україні суди під час аналізу укладання click-wrap угод враховують наявність чи відсутність конклюдентних дій сторін договору.

В. І. Нагнибіда, розглядаючи судову практику, зазначає, що нездійснення особою конклюдентних дій та відсутність акту приймання наданих послуг не підтверджує укладення договору за допомогою публічної оферти в Інтернеті за моделлю click-wrap угоди [9, с. 77].

При укладанні цієї групи договорів існують деякі ризики та проблеми, наприклад ймовірність неправильної автентифікації та верифікації особи, яка акцептувала умови click-wrap договору. Імовірна ситуація, коли неповнолітня дитина встановить платний контент на електронний пристрій без відома батьків, які матимуть нагоду оскаржити таку угоду. Неповнолітня дитина може укласти click-wrap угоду та придбати продукт, продаж якого дозволений лише повнолітнім, у зв'язку з чим

виникає правовий ризик правомірності укладання угод. Питання правомірності як якості угоди у цивілістиці є дискусійним.

На думку авторів підручників із цивільного права, законні правочини можна назвати угодами. Підходи до кваліфікації недійсних правочинів як протиправні дії у даний час залишаються неоднозначними. На думку одних авторів, недійсні правочини внаслідок суперечності закону або іншим нормативно-правовим актам, є не правочинами, а правопорушеннями. Інші цивілісти вважають, що невідповідність правочину правовим нормам не є причиною протиправності.

Зокрема, І. В. Давидова зазначає, що, попри особливості, які виникають при вчиненні правочинів в інформаційному суспільстві, визнання правочинів недійсними (зокрема ІТ-правочинів) може відбуватися на загальних засадах цивільного права, властивих цій галузі. Враховуючи методологічно важливе положення про “подвійне” розуміння правочину в цивілістиці, говорячи про визнання правочинів недійсними, необхідно враховувати, що у ЦК України йдеться про недійсність правочину як підстави виникнення цивільних прав та обов’язків [10, с. 28].

На думку І. В. Дзери, недійсний правочин як дії однієї або кількох осіб – суб’єктів цивільного права, спрямовані на набуття, зміну або припинення цивільних прав, вчинені з таким порушенням вимог законодавства, які унеможливають настання правових наслідків, притаманних правомірним юридичним фактам, за винятками, прямо передбаченими законом, наприклад за наявності підстав для незастосування недійсності вчинених із вадами дій або для застосування механізму санації (оздоровлення) вчинених із вадами дій правочинів шляхом визнання їх дійсними в судовому порядку [11, с. 25].

Якщо угода у формі click-wrap вчинена зі стороною, яка не має права на укладення такої угоди, то вона має юридичну силу доти, доки не буде визнана недійсною. Сайт-продавець переконується у повнолітті продавця лише шляхом запиту, у якому покупцю треба підтвердити, що досяг повноліття.

Продавець вживає заходів щодо визначення віку покупця перед продажем товару. Однак для неповнолітнього покупця немає перешкод, щоб здійснити покупку. З огляду на це, виникає питання про достатність тих заходів, які вживає продавець для укладання угоди з повнолітнім покупцем.

Необхідне запровадження додаткових вимог для онлайн-продавців товарів, купівля яких дозволена законодавством повнолітнім. Такою вимогою може стати обов’язкова верифікація особистості покупця за допомогою цифрового профілю, наприклад порталу Дія, що містить верифіковані відомості про особу покупця, зокрема його вік [12]. У такому разі можна говорити, що продавець переконався у повнолітті покупця і угода не суперечить законодавству.

Банківські договори все частіше укладаються через мережу Інтернет, зокрема через Інтернет-банк, який пропонує клієнтам (робить оферту) укласти банківський договір, зокрема кредитний договір або договір банківського вкладу, а клієнт приймає оферту (акцепт) за допомогою натискання необхідних клавіш, проставлення відповідних позначок і підписання електронних документів за допомогою коду з SMS або пароля від Інтернет-банку, що представляє кваліфікований електронний підпис.

Ключовою проблемою такого порядку укладання договорів є проблема ідентифікації клієнта та його дійсної волі щодо укладення того чи іншого договору у тих випадках, коли телефон із мобільним банком або доступ до Інтернет-банку отримали зловмисники із метою розкрадання коштів. Якщо вхід до мобільного банку та подальші операції здійснюються виключно за допомогою SMS-повідомлень, то зловмисникам не важко перевести кошти, що знаходилися на рахунку, на свій рахунок і навіть оформити кредитний договір, якщо в додатку була відповідна оферта, та викрасти кредитні грошові кошти.

Таким чином, є доцільним запровадження спеціального правового регулювання порядку укладання банківських договорів у мережі Інтернет. Таке регулювання може бути виражене у формі

Інструкції Національного банку України, яка містить вимоги до банківських установ щодо укладання договорів у мережі Інтернет після прийняття Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань ідентифікації та верифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства” (проект Закону № 8151 від 24.10.2022 р., включено до порядку денного 07.02.2023 р.) [13].

Однією з таких вимог є обґрунтоване застосування механізму паролів під час укладання банківських договорів в електронній формі. У процесі застосування цього механізму на стадії укладання договору в мережі Інтернет банку необхідно використовувати багатофакторну ідентифікацію клієнта, виражену: у використанні клієнтом пароля для входу в інтернет-банк; у застосуванні банком коду із SMS-повідомлення, спрямованого на номер телефону, що прив’язаний до особистого кабінету клієнта; у використанні клієнтом кодового слова при відкритті, наприклад поточного рахунку. Для більш точної ідентифікації клієнта до кодового слова повинні пред’являтися універсальні вимоги: довжина пароля, правила поєднання букв, цифр та інших символів, і навіть поєднання малих і великих букв.

Висновки. Пропонований механізм укладання банківських договорів у мережі Інтернет може бути встановлений у нормативному акті Національного банку України, наприклад у формі інструкції. Така інструкція повинна висувати вимоги до банківських установ щодо забезпечення клієнту електронного доступу до тексту договору, його додатків, зокрема до графіка платежів, та можливості безперешкодно виконувати в електронному форматі зобов’язання за банківським договором. Потрібне додаткове регулювання укладання банківських договорів у мережі Інтернет, основним завданням якого став захист інтересів споживача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України : Закон України № 435-IV від 26.01.2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15/conv>.
2. Бортник Н., Єсімов С. Відносини в мережі Інтернет як об’єкт правового регулювання // *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: *Юридичні науки*. 2019. Вип. 22. С. 147–153.
3. Проект Закону “Про цифровий контент та цифрові послуги” № 6576 від 31.01.2022 р. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/38875>.
4. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Ярема О. Г. Інформаційне право України : навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.
5. Про електронну комерцію : Закон України № 675-VIII від 03.09.2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/675-19>.
6. Прокрутка. Сучасний підручник з JavaScript. 23.03.2023 р. URL. :<https://uk.javascript.info/onscroll>.
7. Філатова Н. Ю., Бережняк О. С. Договори типу click-wrap і browse-wrap: особливості і призначення // *Вісник Одеського національного університету. Правознавство*. 2018. № 1 (23). Т. 23. С. 87–97.
8. Мілішук Н. С. Правове значення форми договору купівлі-продажу у процедурі його укладення // *Держава та регіони. Серія право*. 2021. № 2 (72). С. 22–27.
9. Нагнибіда В. І. Арбітражне застереження у договорах електронної комерції: питання відповідності вимогам Нью-йоркської конвенції 1958 року // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2022 № 57. С. 75–79.
10. Давидова І. В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук.: спец.:12.00.03. Одеса, 2018. 40 с.
11. Дзера І. Поняття та правова природа недійсних правочинів // *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 21–25.
12. Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг та Реєстру адміністративних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України № 1137 від 04.12.2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-%D0%BF#Text>.

13. Проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання питань ідентифікації та верифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства”. № 8151 від 24.10.2022 р. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40709>.

REFERENCES

1. Tsyvilnyy kodeks Ukrayiny : Zakon Ukrayiny No. 435-IV vid 26.01.2003 r. [Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine dated January 26, 2003. No. 435-IV]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15/conv> [in Ukrainian].

2. Bortnyk N., Yesimov S. (2019). Vidnosyny v merezhi Internet yak obyekt pravovoho rehulyuvannya. [Relations in the Internet as an object of legal regulation]. Visnyk Natsionalnoho universytetu “Lvivska politekhnikha”. Seriya: Yurydychni nauky – Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series: Legal Sciences. No. 22. P. 147–153 [in Ukrainian].

3. Proekt Zakonu “Pro tsyfrovyy kontent ta tsyfrovi posluhy” No. 6576 vid 31.01.2022 r. [Draft Law “On Digital Content and Digital Services” dated January 31, 2022 No. 6576]. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/38875> [in Ukrainian].

4. Kovaliv M. V., Yesimov S. S., Yarema O. H. (2022). Informatsiyne pravo Ukrayiny: navchalnyy posibnyk. [Information law of Ukraine: study guide]. Lviv : Lviv State University of Internal Affairs [in Ukrainian].

5. Pro elektronnu komertsiyu : Zakon Ukrayiny vid 03.09.2015 r. No. 675-VIII. [On electronic commerce: Law of Ukraine dated September 3, 2015. No. 675-VIII]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/675-19> [in Ukrainian].

6. Prokrutka. Suchasnyy pidruchnyk z JavaScript. 23.03.2023 r. [Scrolling. Modern JavaScript tutorial]. URL : <https://uk.javascript.info/onscroll> [in Ukrainian].

7. Filatova N. YU., Berezhnyak O. S. (2018). Dohovory typu click-wrap i browse-wrap: osoblyvosti i pryznachennya. [Click-wrap and browse-wrap contracts: features and purpose]. Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Pravoznavstvo – Bulletin of Odessa National University. Science of law. No. 1 (23). T. 23. P. 87–97 [in Ukrainian].

8. Milishchuk N. S. (2021). Pravove znachennya formy dohovoru kupivli-prodazhu u protseduri yoho ukladennya. [Legal significance of the form of the sales contract in the procedure of its conclusion]. Derzhava ta rehiony. Seriya pravo – State and regions. Series right. No. 2 (72). P. 22–27 [in Ukrainian].

9. Nahnybida V. I. (2022). Arbitrazhne zasterezhennya u dohovorakh elektronnoyi komertsiyi: pytannya vidpovidnosti vymoham Nyu-yorkskoyi konventsiyi 1958 roku. Arbitration clause in electronic commerce contracts: the question of compliance with the requirements of the New York Convention of 1958. Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Yurysprudentsiya – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence. No. 57. P. 75–79 [in Ukrainian].

10. Davydova I. V. (2018). Pravochny ta yikh nediyisnist v informatsynomu suspilstvi : avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk.: spets.:12.00.03. [Legal acts and their invalidity in the information society: author's review. thesis ... Doctor of Law. Sci.: sp.: 12.00.03]. Odesa. 40 p. [in Ukrainian].

11. Dzera I. (2018). Ponyattya ta pravova pryroda nediyisnykh pravochnyiv. [Concept and legal nature of invalid transactions]. Pidpryyemnytstvo, gospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law. No. 11. P. 21–25 [in Ukrainian].

12. Pytannya Yedynoho derzhavnoho vebportalu elektronnykh posluh ta Reyestru administratyvnykh posluh: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 04.12.2019 r. No. 1137. [The issue of the Unified state web portal of electronic services and the Register of administrative services: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 04.12.2019 No. 1137]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

13. Proyeckt Zakonu Ukrayiny No. 8151 vid 24.10.2022 r. “Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo vrehulyuvannya pytan identyfikatsiyi ta veryfikatsiyi hromadyan Ukrayiny, inozemtsiv ta osib bez hromadyanstva”. [Draft Law of Ukraine dated 10.24.2022. No. 8151 “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding Regulation of Identification and Verification of Citizens of Ukraine, Foreigners and Stateless Persons”]. URL : <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40709> [in Ukrainian].

Дата надходження: 03.02.2023 р.

Mykhailo Parasiuk

Lviv Polytechnic National University,
Candidate of legal sciences, associate professor,
Associate Professor of the Department of Civil Law and Procedure,
Institute of Law, Psychology and Innovative Education
Parasyk@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8195-7597>

Vasyl Parasiuk

Lviv State University of Internal Affairs,
Candidate of legal sciences, associate professor,
Associate Professor of the Department of Theory of Law, Constitutional and Private Law
Institute for training specialists for units of the National Police
mykhailo.v.parasiuk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8600-5264>

**FEATURES OF CONCLUSION OF BANKING AGREEMENTS
IN THE INTERNET NETWORK**

In the context of current national legislation and regulations of the European Union, the article examines the theoretical and practical principles that determine the peculiarities of concluding banking contracts on the Internet using modern web interfaces and similar mechanisms (primarily, click-wrap and browse-wrap contracts) in the light recognition of reality. The methodological basis made up of general and private methods of scientific knowledge. The general scientific method of dialectical cognition, formal-dogmatic, comparative-legal method, linguistic methods, methods of deduction, induction, analysis and synthesis were used in the research process. The subject of the study is the norms of civil law on the contract, the norms of banking law on the conditions of certain types of banking contracts, the procedure for their conclusion and execution. It noted that the actions of the right holder of the program, including the bank, with the aim of further concluding an electronic contract on certain terms with unspecified counterparties, should be qualified as a public offer. Acceptance of this offer must create rights and obligations for the person who is the right holder of this program, regardless of his awareness of the fact of concluding such an agreement. The need for special legal regulation of the procedure for concluding banking contracts on the Internet substantiated. The procedure for concluding these contracts can found in the instructions of the National Bank of Ukraine, which defines the requirements for the banking institution regarding the additional identification of clients in the procedure for concluding banking contracts in the form of an Internet bank. The use of a smart contract requires a legal framework that would define the legal nature, concept and legal mechanism of a smart contract. An offer for the conclusion of a contract received in the personal account; the client accepts it using the actions provided in the software, which can be equated to a qualified electronic signature.

Key words: deed, click-wrap agreement, browse-wrap agreement, legal regulation, method of concluding an agreement.